

Jodi Picoultová

ŠTĀLENÝ MED

**Jennifer Finneyová
Boylanová**

Šialený med je fikciou. Mená, postavy, miesta a udalosti si autorka vymyslela alebo prispôsobila pre potreby príbehu. Akákoľvek podobnosť so skutočnými udalosťami, miestami a živými či zosnulými osobami je čisto náhodná.

ŠIALENÝ MIED

Jodi Picoultová

Jennifer Finneyová Boylanová

ŠIALENÝ MED

Jodi Picoultová a Jennifer Finney Boylanová

Vydala GRADA Slovakia s.r.o.
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 200. publikáciu

Z anglického originálu *Mad Honey*, vydaného vydavateľstvom Ballantine Books, an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC, New York, v roku 2022, preložila do slovenčiny Jana Sliacka.

Jazyková redakcia Anetta Letková
Grafická úprava, sadzba a dizajn obálky Marek Kulka
Zodpovedná redaktorka Natália Kulková

Vydanie 1., 2023
Počet strán 440
Tlač FINIDR, s.r.o.

Copyright © 2022 by Jodi Picoult and Jennifer Finney Boylan

All rights reserved including the right of reproduction in whole or in part in any form.
This edition published by arrangement with Ballantine Books, an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC

Cover illustration © Martina Gabaríková, 2023
Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2023
Translation © Jana Sliacka, 2023

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukovávaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.

ISBN 978-80-8090-609-2 (ePub)
ISBN 978-80-8090-608-5 (pdf)
ISBN 978-80-8090-607-8 (print)

Pre môjho kolegu a dobrého priateľa Toma McDonalda, ktorý vo mne opäť prebudil lásku k písaniu. Nech sa udeje čokoľvek, pôjdem s tebou aj do toho najotravnejšieho projektu. Sľubujem, že k stoličke ťa prilepím len vtedy, keď to bude naozaj nutné.

JP

Moja švagriná Susan Finneyová zbožňuje knihy, napínavé príbehy, červené víno, psy... a mňa. Má dobré srdce, je nesmierne obetavá a nejednou už naviedla Boylanovcov i Finneyovcov na správne chodníčky. Je skvelou mamou, starou mamou, sestrou – jednoducho anjelom, ktorému by som chcela túto knihu venovať.

JFB

*Život môžeme pochopiť len spätne, prežívať ho však musíme
v prítomnom momente.*

SØREN KIERKEGAAR

OLIVIA 1

7. decembra 2018

V onen deň

Od chvíle, čo som sa dozvedela, že budem mamou, priala som si, aby sa mi narodilo dievčatko. Prechádzala som sa oddeleniami s detským oblečením, prezerala si drobné trblietavé topánky a dievčenské šatôčky. Hoci som nikdy nebola na manikúre, predstavovala som si, ako si s dcérou lakujeme nechty rovnakou farbou, a tešila sa na deň, keď bude mať vlásky dostatočne dlhé na to, aby som jej ich mohla spliest do vrkočov. V hlave som si premietala, ako pritláča svoj malý noštek k oknu školského autobusu, ako sa prvýkrát zalúbi, ako pôjde na maturitný ples a ako jej niekto zlomí srdce. Každá takáto predstava bola korálikom na ruženci budúcich spomienok, za ktoré som sa denne modlila.

Neskôr sa však ukázalo, že nie som fanatický zelóta, ale martýr.

Keď mi lekár po pôrode oznámil pohlavie dieťaťa, spočiatku som mu nechcela uveriť. Počas tehotenstva som sa tak veľmi snažila presvedčiť samu seba o tom, čo *chcem*, že som si vôbec neuvedomila, čo vlastne *potrebujem*. Hneď ako som si klzkého Ashera podržala prvý raz v náručí, odpadlo zo mňa ťažké bremeno.

Radšej nech vychovám syna, ako budúcu obeť...

VÄČŠINA OBYVATELOV mesta Adams v štáte New Hampshire ma pozná po mene alebo po adrese, ktorej sa oblúkom vyhýba. U nás všetkých je to už raz tak. Podobne ako hasiči, aj my sa dobrovoľne vystavujeme situáciám, ktoré sú pre druhých nočnou morou. Chováme síce

včely medonosné a nie ich pomstychtivé sesternice v žltých kabátkoch, no na to, aby ich niekto považoval za možnú hrozbu, niekedy stačí, aby uzrel žihadlo či začul bzukot. Moje včely vydávajú toto varovné znamenie vždy na jar a v lete, keď opelujú kvety a poletujú pomedzi pestrofarebné úle zoradené do polkruhu pripomínajúceho dúhu na pozemku, ktorý sa nachádza len niekoľko stoviek metrov od staručkého domu so statkom, v ktorom bývam.

Na tejto nevelkej farme, ktorá patrila rodine môjho otca už dlhé generácie, som strávila celé svoje detstvo. Úrodu z jabloní, ktoré rástli v sade, sme každú jeseň spracovávali na mušt a predávali ho spolu s maminými šiškami. V lete k nám zase miestni prichádzali na samozber jahôd. Pozemkov sme mali až-až, no o peniazoch sa to povedať nedalo. Otec sa podobne ako jeho otec, starý otec i ďalší muži v rodine predtým venoval vo voľnom čase včelárstvu. Základ včelárskej tradícii položil prvý McAfee, ktorý prišiel do Adamsu ako osadník. Vzhľadom na to, že sa zabýval neďaleko národných lesov pohoria White Mountains, pozemok kúpil za celkom výhodnú cenu.

V meste je len jeden semafor, bar, reštaurácia, pošta a trávnatá plocha, kde sa kedysi pásli ovce. Preteká cezeň riečka známa ako Slade Brook, ktorej názov pokomolili v roku 1789 pri tvorbe novej geologickej mapy. Pôvodné pomenovanie *Slate Brook* bolo odvodené od bridlice – horniny, ktorú ťažili z riečnych brehov, vyvážali do zahraničia a vyrábali z nej náhrobky. Udomácnený názov *Slade* sa spájal s priezviskom miestneho hrobára, ktorý mal vo zvyku motať sa po meste vždy, keď si vypil. V jednu noc sa mu však tento zlovyk stal osudným, pretože sa potkol a utopil v pätnásť centimetrov hlbokjej plytčine rieky.

Tento príbeh som rozpovedala Bradenovi v deň, keď sa zoznámil s mojimi rodičmi. Sedel vtedy za volantom a rehotal sa. *Kto potom toho hrobára pochoval?* opýtal sa ma. V tom čase sme spolu bývali neďaleko D. C. Kým si Braden robil atestáciu z kardiochirurgie v Univerzitetnej nemocnici Johnsa Hopkinsa, ja som pracovala v národnej zoo a odkladala si každý dolár na magisterské štúdium zoológie. Hoci sme spolu chodili len tri mesiace, nastahovali sme sa do spoločného bytu a v ten víkend som ho predstavila rodičom. Moja intuícia mi jednoducho hovorila, že Braden Fields je *ten pravý*.

Cestou nazad som si sebedovome predstavovala svoju budúcnosť. Ako veľmi som sa len mýlila... Nikdy som si nemyslela, že sa stanem včelárkou ako môj otec, že budem v dospelosti spávať vo svojej detskej izbe, že sa usadím na farme, z ktorej sme kedysi so starším bratom túžili odísť. Keď sme sa s Bradenom zosobášili, dostal miesto vo Všeobecnej nemocnici v Massachusetts a spoločne sme sa presťahovali do Bostonu. Stala sa zo mňa doktorova manželka. Od svadby však neprešiel ani rok a našu rodinu postihlo nešťastie. Keď išiel otec jedného dňa skontrolovať včelie úle, nevrátil sa na večeru. Mama ho našla ležať vo vysokej tráve so včelami poletujúcimi okolo hlavy. Dostal infarkt.

Po jeho úmrtí mama predala jablňový sad akýmsi manželom z Brooklynu. O jahody sa starala aj naďalej, no keďže na včely mala alergiu a môj brat bol príliš zaneprázdnený právnickou kariérou, starostlivosť o úle pripadla mne. Počas piatich rokov som každý týždeň cestovala z Bostonu do Adamsu, aby som sa postarala o kolónie. Keď sa mi narodil Asher, brávala som ho so sebou. Kým som pracovala, trávil čas so starou mamou. Včelárstvo mi vtedy prirástlo k srdcu. Oblúbila som si pomalé vyťahovanie rámkov z úlov i úmerné pátranie po včelej kráľovnej, ktoré mi pripomínalo hľadanie ihly v kope sena. Pod mojím vedením sa pôvodných päť kolónií rozrástlo na pätnásť. Začala som experimentovať s genetikou a krížiť včely s ruskými, talianskymi i so slovinskými kolóniami. Podpísala som zmluvy s Brooklyňčanmi a ďalšími vlastníkmi okolitých ovocných sadov, ktorí mi dovolili rozmiestniť úle na ich pozemkoch. Zberala a spracovávala som med, vyrábala výrobky zo včelieho vosku a predávala ich na farmárskych trhoch od kanadských hraníc až po predmestia Massachusetts. Takmer náhodou sa zo mňa stala prvá komerčne úspešná včelárka rodiny McAfeeovcov. Keď som sa s Asherom presťahovala na farmu natrvalo, vedela som, že táto práca mi neprinesie bohatstvo, no na prežitie mi postačí.

Otec hovorieval, že včelárstvo je bremenom, ale aj výsadou. Ak včely nepotrebujú pomoc, neradno ich obťažovať. Ak však pomoc potrebujú, treba im ju poskytnúť. Je to v podstate feudálny vzťah – včelám zabezpečujete ochranu výmenou za čiastku plodov ich práce.

Otec ma naučil, že včelie telo si dokáže vytvoriť zbraň, ktorou sa bráni pred rozdrvením.

Ukázal mi, akých náhlych pohybov sa vyvarovať, aby som neskončila doštipaná.

Myslím, že som si tieto rady zobrala k srdcu až priveľmi.

V deň otcovho pohrebu som o jeho smrti išla povedať včelám. Podobne som to urobila aj o niekoľko rokov neskôr, keď na druhý svet odišla i moja mama. Je to starý zvyk – keď umrie včelár a včely nikto nepožiadajú, aby zostali u nového pána, odletia. V New Hampshire sa im dokonca spieva v rýmoch. Úle sa obtiahnu čiernym krepom, jemne sa po nich poklepá a tichým hláskom sa im ohlásí nemilá správa. Z ochrannej včelárskej sieťky sa vtedy stáva pohrebný závoj a z čiernych úlov rakvy.

KEĎ SOM RÁNO zišla do kuchyne, Asher už raňajkoval. Vstal skôr, a tak mi podľa dohody pripravil kávu, z ktorej pomaly stúpala horúca para. On zatiaľ sedel za stolom, hltal cereálie a pohľad upieral na displej telefónu.

„Dobré ráno,“ povedala som, no namiesto odpovede som dostala len akési zavrčanie.

Chvíľu som sa na neho mlčky pozerala. Stále sa mi nechcelo uveriť, že to malé citlivé chlapčiatko, ktoré plakalo zakaždým, keď si umazalo ruky od propolisu, dnes dokáže s ľahkosťou zodvihnúť dvadsaťkilové nádoby s medom. Napriek tomu, že je z neho chlap ako hora, nie je neohrabaný. Aj keď meria viac ako meter osemdesiat, pohybuje sa ladne ako divá mačka, ktorá sa vám nenápadne vkradne do dvora a zahrúsi vám mačku či sliepku. Priezvisko má po Bradenovi, no vzhľadom sa ponáša skôr na mňa. Zdedil moje blondáve vlasy a prízračne sivé oči, za ktoré som nesmierne vďačná. Keby vyzeral ako jeho otec, bolo by to pre mňa oveľa náročnejšie.

Zasnene sa dívam na jeho široké plecica, vlhké kučery na zátylku a to, ako sa mu pri písaní správy pohybujú šlachy na predlaktí. Aké je to len zvláštne mať pred sebou *takýto* obraz. Ešte pred chvíľou mi sedel tento človečik na kolenách a malé rúčky natahoval k hviezdám.

„Dnes nemáš tréning?“ spýtam sa a odchlipnem si z kávy. Asher hrá v miestnom hokejovom tíme odvtedy, čo sme sa sem prisťahovali. Korčuľuje tak dobre, ako aj chodí. V treťom ročníku sa stal kapitánom, za ktorého ho opätovne zvolili i tento rok. Rozpis tréningov sa mu neustále menil, a tak som nikdy nevedela, či pôjde na štadión ráno, alebo až po škole.

Asher neodpovedá. Píše akúsi správu a potmehúdsky sa pri tom usmieva do telefónu.

„Haló!“ prihovorím sa mu a vložím krajec chleba do staručkého hriankovača, ktorý som po nedávnom skrate oblepila izolepou. Na raňajky odjakživa jedávam hrianky s hrubou vrstvou medu.

„Predpokladám, že na tréning pôjdeš až poobede,“ skúšam to ešte raz. Keď však odpoveď neprichádza ani tentoraz, predstieram, že hovorím za neho. „Áno, mami, som rád, že sa o mňa zaujímaš.“

Zanovito si založím ruky na hrudi. „Nie som už na nosenie lambady pristará? Čo myslíš?“ spýtam sa.

Opäť nič.

„Dnes večer ma nečakaj. Vstupujem do kultu!“

Podráždene prižmúrim oči. „Spomínaš si na tú tvoju holú bábätkovskú fotku? Pridala som ju na Instagram.“

Asher zavrčí, no z telefónu nespúšťa oči. V tej chvíli vyskočí z hriankovača chlieb, ktorý si vezmem k stolu. Sedím rovno oproti nemu a na chlieb si natieram med.

„Vieš, bola by som rada, keby si si členstvo na Pornhubu neplatil mojou kreditkou.“

Touto vetou si Asherovu pozornosť získam okamžite.

„Čože?“

„Výborne,“ usmejem sa víťazoslávne. „Konečne ma počúvaš.“

Asher pokrúti hlavou a konečne odloží mobil. „Tvoju kreditku som nepoužil.“

„Viem.“

„Platil som predsa debetnou kartou.“

Nasleduje výbuch smiechu.

„A prosím ťa, nech ti ani nenapadne obliecť si niekedy lambadu.“

„Takže si ma predsa len počúval!“

„Samozrejme. Myslíš, že sa to dá ignorovať?“ zvráští Asher čelo. „Si zrejme jediná mama, ktorá sa so synom rozpráva pri raňajkách o porne.“

„Vidíš, aké máš šťastie, že ma máš?“

„Hej, to teda mám,“ pokrčí plecami a štrngne si so mnou pohárom.

Neviem, aké puto majú iní rodičia so svojimi deťmi, no to moje s Asherom je ukované v ohni.

„Keď už sa bavíme o porne,“ nadhodím, „ako sa má Lily?“

Asherovi takmer zabehne káva. „Ak ma máš rada, mami, tieto dve slová už nikdy nespomeň v jednej vete.“

Asherova priateľka Lily má útlú postavu, tmavú pokožku a široký úsmev, ktorý jej dokáže rozžiariť celú tvár. Je to taká Asherova slabina. Vie ho obmäkčiť a presvedčiť, aby sa nebral príliš vážne. V jeho predvídateľnom populárnom živote vytvára množstvo otáznikov. Asher si už prešiel niekoľkými románikmi, takže to nie je jeho prvá známosť. Doteraz však chodieval s dievčatami, ktoré poznal od škôlky. Lily sa do mesta prisťahovala len prednedávnom.

Túto jeseň tvorili nerozlučnú dvojicu. Každý večer som počúvala, ako *Lily urobila toto a povedala tamto*.

„Tento týždeň som ju u nás nevidela,“ ignorujem predošlý komentár.

Asherovi zavibruje telefón. Namiesto toho, aby mi odpovedal, ťuká na displej.

„Ach, kiežby som bola opäť mladá a zaľúbená,“ hlesnem. „Asi by som tiež nevedela vydržať tridsať sekúnd bez odpisovania na správy.“

„Píšem si s Dirkom. Pretrhol si šnúрку na korčuli a pýta sa, či mám nejakú nazvyš.“

Dirk je jeden z Asherových spoluhráčov. Vyzerá ako charizmatický chlapec, no mám taký zvláštny pocit, že za chrbtom o mne hovorí samé nechutnosti, ako napríklad: *Tvoja mamka je raketa!*

„Príde sa Lily pozrieť na sobotný zápas?“ neprestávam vyzvedat'. „Potom by sa u nás mohla navečerať.“

Asher len prikývne a telefón strčí do vrecka. „Už musím ísť.“

„Veď si ani nedojedol cereá...“

„Mami, meškám,“ odbije ma a narýchlo si odpije z kávy.

Cez plece si prehodí batoh a z misy na kuchynskej linke vyberie kľúče od svojho starého džípu z roku 1988, na ktorý si zarobil ako pomocný tréner na hokejovom tábore.

„Obleč si kabát. Vonku...“ zavolám naňho z kuchyne.

Len čo vyjde von, sčervenejú mu líca. Sadne za volant a otočí kľúčom.

„... sneží,“ dopoviem zbytočne.

DECEMBER JE MESIAC, v ktorom si včelári na chvíľu vydýchnu. Na jeseň majú kopolu práce so zberom medu, bojom proti roztočom a prípravami na chladné zimné podmienky. Miešajú hustý cukrový sirup, vlievajú ho do vrchných kýmidiel a úle obalujú izolačným materiálom, ktorý slúži ako ochrana pred prvými mrazmi. S príchodom zimy potom rovnako ako včely čerpajú novú energiu.

Zimné obdobie som nikdy nemala rada.

Zem dnes prikryla prvá snehová prikryvka, ktorá ma prinútila vytiahnuť z podkrovia škatule s vianočnými ozdobami mojej mamy. V jednej z nich boli uložené keramické snehuliaky, ktoré som každý rok kládla na kuchynský stôl. Okrem nich sa tam nachádzali aj elektrické sviečky, ktoré som stavala do okien, a závesné svetielka nad kozub. V druhej škatuli boli uložené vianočné pančuchy a ďalšie ozdoby. S Asherom sme ich rozmiestňovali spoločne. Tento víkend by sme mohli do dekorovania zapojiť aj Lily. Kúpili by sme si stromček a po sobotňajšom zápase ho spolu ozdobili.

Nie som pripravená na to, že Asher raz odo mňa odíde.

Pri tejto myšlienke ma zamrazí. Zrazu si uvedomím, že ak by sme aj v sobotu Lily nepozvali zdobiť stromček a neporozprávali jej príbeh o figúrke soba či detských topánočkách, ktoré pravidelne vešiame na najvyššie vetvy stromčeka, skôr či neskôr by bol na jej mieste niekto iný. Nič iné si vlastne ani neželám. Asherovi by som síce rada dopriala vzťah, ktorý ja sama už nikdy nebudem mať, no niekedy sebecky chcem, aby som ho mala len pre seba aspoň o trochu dlhšie.

Ako tak vynášam prvú škatuľu z podkrovia, počujem v hlave Asherov hlas. *Prečo si na mňa nepočkala? Nemusela si sa s tým namáhať. Pomohol by som ti.* Cestou do obývačky nazriem do jeho izby a pohľadom prepálím neustlané periny. Privádza ma do šialenstva, keď si ich Asher poriadne nenarovná. Rovnako nahnevaný je však aj on, pretože vie, že o pár hodín sa do nich zvalí, a upratovanie mu teda nedáva veľký zmysel. Povzdychnem si a škatuľu s ozdobami odložím nabok. Narovnam prestieradlo aj prikryvku, keď tu čosi spadne na zem.

Na podlahe leží malý čierny skicár, do ktorého si Asher kreslí. Na jednej strane je včela poletujúca nad kvetom jablone. Je zobrazená tak detailne, že jej vidieť hryzadlá a peľ zachytený na nôžkach. Na ďalšej strane je načrtnutý môj starý Ford z roku 1960, na ktorom jazdil ešte môj otec.

Asher mal túto jemnejšiu stránku už od detstva a o to viac som ho pre ňu zbožňovala. Keďže sa u neho objavili umelecké vlohy už v ranom veku, prihlásila som ho na výtvarný krúžok. Dlho však na ňom nepobudol. Len čo sa o výtvarnej dozvedeli jeho spoluhráči, po pokazenej prihrávke ho vysmiali a odporučili mu, aby hokejku nedržal ako Bob Ross štetec. Odvtedy kreslí len v súkromí a svoje výtvary mi neukazuje. Prednedávnom som však v schránke našla brožúrky z umeleckých škôl, ktoré som ja nekontaktovala.

V skicári listujem ďalej. Nachádzam v ňom ilustrácie samej seba. Som na nich zachytená odzadu, pri umývaní riadu. Vyzieram vyčerpane. *Naozaj ma vidí takto?* zamýšľam sa.

Na ďalšej strane na mňa čaká veвериčka s rozziarenými očkami, kamenný múr a akési dievča. Žeby to bola Lily? Od pásu nahor je nahá, leží v kope lístia a rukami si pokrýva tvár.

Pri pohľade na polonahé dievča mi skicár vypadne z rúk ako žeravý uhlík. Dlane si zahanbene pritlačím k tvári.

Nie som naivná. Je mi jasné, že Asher udržiava so svojou priateľkou aj intímny vzťah. Ak mám byť však úprimná, nikdy sme sa o tom nerozprávali. Keď nastúpil na strednú školu, začala som kupovať kondómy a strategicky som ich ukladala na policičku s bežnými kozmetickými potrebami vedľa dezodorantu, žiletiek a šampónu.

Aj keď mi to Asher nepovedal priamo, vidím, že je do Lily zaľúbený. Keď vedľa neho sedí, zapálene na ňu hľadí a vždy kontroluje, či má zapnutý bezpečnostný pás v aute.

Po minúte premýšľania sa zodvihnem a opätovne rozhádzem Asherove periny. Skicár zasuniem na pôvodné miesto, zodvihnem špinavé ponožky a zatvorím za sebou dvere.

Ako tak zvieram škatuľu s vianočnými ozdobami v náručí, premýšľam nad dvoma vecami – nad tým, aké ťaživé vedia byť spomienky, a nad tým, že i môj syn môže skrývať predou mnou isté veci.

VČELÁRSTVO JE DRUHOU najstaršou profesiou na svete. Jeho prvopočiatky siahajú do starovekého Egypta, kde ľudia verili, že včely prišli na zem ako slzy boha slnka Re. Považovali ich za posvätné.

V gréckej mytológii sa spomína Aristaios, boh včelárstva, ktorý sa

naučil starať o včely od nýmfa. Jednou z nich bola aj krásna Orfeova manželka Eurydika, do ktorej sa Aristaios zamiloval. Nymfa mu však lásku neopätovala a snažila sa jeho dvoreniu vyhnúť. V sebaobrane stúpila nevedomky na hada a zomrela. Aby ju Orfeus opäť získal, vybral sa za ňou do samotného pekla. Aristaios bol medzitým potrestaný – ostatné nymfy mu zabili včely.

Biblia nám sľubuje krajinu, ktorá oplýva mliekom a medom, Korán hovorí o raji s riekami medu pre tých, ktorí chránia svet pred zlom, a hinduistický boh Krišna je bežne zobrazený s modrou včelou na čele. Včela ako taká taktiež symbolizuje Krista – bodavú spravodlivosť a zároveň sladké milosrdenstvo.

Prvé voodoo bábiky boli odliate z včelieho vosku. Kňaz *oungan* by vám na odohnanie zlých duchov odporučil natrieť si na čelo med a kňazka *manbo* by vám na predpovedanie budúcnosti napiekla amarantovo-medové koláče s whisky, ktoré sa jedia pred novom.

Niekedy premýšľam nad tým, kto z mojich dávnych predkov nabral odvahu na to, aby strčil ruku do diery v strome. Ktovie, či ju mal potom zalepenú od medu, alebo posiatu štípancami... Stálo mu to za to riziko?

LEN ČO ROZVEŠIAM všetky svetielka v dome, prezujem si topánky, oblečiem bundu a vyberiem sa cez pozemok nazbierať chvojínu. Ako tak prechádzam popri niekoľkých jabloniach, ktoré ešte patria mojej rodine, kľžem sa po zmrznutej zemi. Stromy vyzerajú v nehostinnom zimnom počasí strašidelne. Ich pokrútené konáre mi pripomínajú hrčovité ruky a pomedzi ich suché lístie počujem šepot zlovestného vetra. *Bližšie, bližšie*. Keď bol Asher malý, mal vo zvyku na tieto jablone loziť. Raz sa vyšplhal tak vysoko, že k nám museli prísť hasiči a dostať ho dole ako malé mača.

V ruke zvieram ručnú píľku a vchádzam do lesa neďaleko jablňového sadu. Pod podrážkami topánok mi praskajú konáriky. Vôkol mňa sa týčia vysočizné stromy, na ktoré sotva dosiahnem na špičkách. Nevadí, nazbieram toľko, koľko dokážem. Hromádka borovicových, smrekových a jedľových vetvičiek sa vedľa mňa rýchlo rozrastá. Tri cesty cez sad a chvojina je na verande domu.

Kým uložím všetku zelen a pripravím drôt, znecitlivejú mi uši a tvár

mi zaleje rumenec. Chvojínu rozložím na podlahu, kde-tu ju zastrihnem nožnicami a priložím k nej ďalšiu vetvičku. Pokúšam sa vyrobiť hustú girlandu, ktorú neskôr prepletiem svetielkami a zavesím nad vstupné dvere domu.

Ako tak pracujem, mám zvláštny pocit, že ma čosi sleduje.

Po chrbte mi prebehne mráz. Prudko sa otočím a upriamim pohľad na neďaleké jahodové pole, ktoré pod snehovou pokrývkou vyzerá ako chumáč bavlny.

O tomto čase zívajú polia prázdnotou. V lete si prídu na jahodách pochutiť mývaly, jelene a z času na čas aj kojoty, no s príchodom zimy sa dravce ukryjú do brlohov...

Neváham a rozutekám sa k úľom.

Nestihnem prísť ani k elektrickému plotu a do nosa mi udrie varovný banánový zápach. Je to jasný znak toho, že moje včely sa hnevajú. Štyri úle stoja ticho na svojom mieste, izolované od akéhokoľvek problému, no ten najkrajnejší vpravo je roztrhaný na márne kúsky. Patrí včelej kráľovnej, ktorú som pomenovala Celine. Aj ostatné kráľovne sa volajú po divách. Naľavo od Celine je Adele, Beyoncé, Lady Gaga, Whitney a Maria. V jablonoňovom sade zase stojí úľ Taylor, Britney, Miley, Arethy, Ariany a na ďalších miestach Sii, Dionne, Cher a Katy.

Elektrické oplotenie je v jednej časti narušené a rozšliapané. Po snehom zapadnutej zemi sa povalujú pozostatky úľa a kúsky polystyrénu. Jeden zlý krok a potkynam sa o plást, ktorý zdobí odtlačok medvedej laby.

Prižmúrim oči a hľadím na okraj lesa. Medveďa nikde. Ani zo včiel veľa nezostalo. Doslova sa zabili, len aby odohnali útočníka. Pichali a bránili sa zo všetkých síl.

Podobný medvedí útok na úľ som zažila aj predtým. V tejto časti roka bol však naozaj nezvyčajný.

Kráčam k jahodovým poliám v snahe nájsť včely, ktorým sa podarilo ujsť a nezmrznúť. Na konári javora nachádzam malý lepkavý uzlík čiernej ako melasa s hmýriacimi sa včelami. Celine na ňom síce nevidím, no nestrácam nádej. Možno je skrytá kdesi medzi krídlami ostatných včiel.

Včely sa niekedy na jar vyroja. V úli už nie je pre ne dostatok priestoru, a tak sa uchýlia na prechodné miesto, kde zotrávajú dovtedy, kým si nenájdu nový domov. Prekypujú vtedy materskou kašičkou, sú spokojné a šťastné.

V takýchto podmienkach ich môžete odchytiť a presunúť do nového úľa, kde budú mať dostatočný priestor na plodenie a produkciu medu.

Na javore však spokojný roj nevidím. Včely sú nahnevané a zúfalé.

„Počkajte tu na mňa,“ poprosím ich a rozbehnem sa domov.

Kým vytiahnem drevený podstavec a prázdny úl, ktorý mi zostal po vymretej včelej kolónii z minulého roku, prejdem cez polia trikrát. Každá cesta meria skoro kilometer a ja ledva fučím. Rýchlo sa obliekam do včelárskej kombinézy, ktorú som odložila na zimu do pivnice, a zo škatúľ vyberám dymák, špachtľu, drôt, kefku, klobúk so závojom a rukavice. Celá sa potím a trasiem ako osika, no spuchnuté ruky mi pracujú naďalej. Nemotorne vyberám zo zničeného úľa pár zachovaných rámikov, vkladám ich do nového domčeka a kúsky zachovaného plástu prišívam pomocou drôtu k rámikom s malou dušičkou, že sa ich včely opäť ujmú. Keď je všetko na svojom mieste, vyrážam k stromu s rojom.

Dni sú v zime krátke, a tak začína pozemok zahalovať súmrak. Z diaľky vidím namiesto obrysu roja len nervóznou masu včiel. Keby tu bol Asher, poprosila by som ho o pomoc. Podržal by mi plodisko a ja by som doň zosunula včely. Na všetko som však sama.

Do dymáka vložím spráchnivenú brezovú kôru a pokúšam sa ju podpáliť. Prácu mi sťažuje prudký vietor, no po niekoľkých neúspešných pokusoch nakoniec vyskočia prvé iskričky, ktoré sa podchvílou premenia na plamene. Prihodím k nim ďalšie hobliny a zatiahnem pumpičku. Z úzkého hrdla sa začne valiť omamný dym, ktorý na chvíľu otupí agresívne včely.

Na hlavu si nasadím včelársky klobúk, ochranný závoj a zodvihnem ručnú pílkou, s ktorou som doobeda odpílovala vetvičky. Konár je však privysoko a na to, aby som naň dočiahla, mi chýba asi pätnásť centimetrov. Zahreším, no nevzdávam sa. Pod nohy si podložím kúsok starého rámu, na ktorom sa kolíšem zo strany na stranu. Buď si vytknem členok, alebo sa mi konár podarí odpíliť. Slzy mám na krajíčku, no nakoniec som vo svojej misii úspešná. Opatrne prenesiem konár k novému úľu, prudko ním zatrasiem a včely zosuniem dovnútra. Zopakujem to znova a modlím sa, aby sa v roji nachádzala aj včelia kráľovná.

Keby bolo teplejšie, vedela by som to s istotou. Včely by sa istotne zhromaždili na doske, vystrčili zadočky a zamávali krídelkami, aby

rozšírili feromóny, ktorými by privolali ostatné robotnice do nového úľa. Toto správanie by nasvedčovalo tomu, že všetko je v poriadku a že kráľovná žije. Vonku však mrzne, a tak musím prehľadať každý jeden rámik. Ešte šťastie, že Celine je označená malou zelenou bodkou. Medzi nepokojnými robotnicami zrazu zahliadnem dlhší včelí chrbát so zeleným fliačkom. Neváham a vytiahnem špeciálnu rúčku na odchyt kráľovien, ktorou Celine zachytím a na niekoľko dní odizolujem od ostatných včiel. V plastovej nádobke ju nechám niekoľko dní, kým si robotnice nezvyknú na nový úl. Takto sa uistím, že z neho neujdu. Niekedy sa to totiž stáva. Ak sa včelám nepáči prostredie, v ktorom sa nachádzajú, jednoducho odletia. Bez kráľovnej sa však nikde nepohnú.

Úľ zahalím ďalším obličičkom dymu a nádejam sa, že to včely aspoň trochu upokojí. Uväznenú kráľovnú nešikovne postavím medzi rámiky, a to aj napriek omrznutým rukám, z ktorých mi všetko padá. Keď sa u driem o roh drevenej škatule, jedna z robotníc mi uštedrí štípanec.

„*Ty potvora!*“ neodpustím si urážku a urobím niekoľko krokov vzad. Vôkol mňa sa už zhlukujú ďalšie včely, ktoré vycítili útok. So slzami v očiach zatnem poranenú päť.

Strhnem zo seba klobúk a tvár zaborím do dlaní. Uvedomím si, že nech spravím čokoľvek – ochránim kráľovnú, vykrmím včely cukrovým sirupom, zateplím im úl –, moja práca vyjde navivoč. Táto kolónia zimu neprežije. Je príliš neskoro na to, aby si vytvorila dostatočné zásoby medu. Medveď im ho ukradol priveľa.

A predsa to nemôžem nechať tak.

Opatrne prikryjem úl vekom a zo zeme zodvihnem klobúk. Druhou rukou si vytvorím snehovú guľu, ktorú si priložím na uštipnuté miesto, a pomaly sa vyberiem domov. Zajtra poskytnem včelám ďalšiu potrebnú starostlivosť – rozveselím ich zvýšenou dávkou sirupu v kýmidle a zaizolujem im úl pred mrazom. Je to bežný postup, ktorý musím dodržiavať.

Po príchode domov si ihneď schladím opuch ľadom. S Asherom sme mali už dávno večerať, no mám také bolesti, že si ani nevšimnem, že nie je doma.

PRVÝKRÁT SA TO stalo kvôli heslu.

Niekedy v tom čase som si vytvorila účet na Facebooku. Zaregistrovala som sa tam hlavne preto, aby som si mohla pozrieť fotky môjho brata

Jordana a jeho manželky Seleny. S Bradenom, ktorý si robil atestáciu z kardiochirurgie, sme vtedy bývali v starom apartmánovom dome z hnedých tehál na Massachusetts Avenue. Byt sme mali zariadený prevažne nábytkom z domových výpredajov na predmestí, kde sme jazdievali cez víkendy. Naším najlepším nálezom bol starožitný pracovný stôl s nohami pripomínajúcimi pazúry. Mne pripomínali mýtického gryfa, Bradenovi orla. Stôl sme kúpili od staršej panej, ktorá sa sťahovala do domu sociálnych služieb. Ktosi ho zbavil pôvodnej patiny, a tak nás nevyšiel draho. Keď sme ho priviezli domov, zistili sme, že medzi drevenými zásuvkami sa ukrýva tajná priehradka. Na prvý pohľad vyzerala len ako dekorácia, no keď sa pootvorila, ukrývala miesto na dokumenty a doklady. Bola som z nej nadšená. Dúfala som, že v nej nájdem zlaté mince alebo lúbostný list, no nič také tam na mňa nečakalo. Vnútri bola uložená iba papierová spinka. Na tajnú priehradku som takmer zabudla. Keď som si však niekde potrebovala odložiť heslo od Facebooku, prišla mi vhod. Niekedy sa mi predsa môže stať, že heslo zabudnem a v tej chvíli mi tajná zásuvka prišla ako ideálne miesto na skrýšu hesla.

Starožitný stôl sme pôvodne kúpili pre Bradena, aby sa za ním mohol učiť a pracovať, no keď sme zistili, že je pre jeho notebook nevhodný, uložili sme ho ako dekoráciu pod schody. Odkladala som naň kľúče od auta, kabelku a završ som naň položila nejakú rastlinku, ktorá si nevyžadovala veľa starostlivosti. V jeden večer som však našla Bradena pri schodoch. Bola som zaskočená, keď som uvidela, ako sa prehrabáva v tajnej priehradke.

„Čo to robíš?“ chcela som vedieť.

Braden pošmátral rukou v zásuvke a víťazne vytiahol kúsok papiera.

„Zisťujem, čo predou mnou skrývaš,“ vyhrkol.

Celá tá situácia mi prišla komická.

„No tak, veď vieš, že som ako otvorená kniha,“ zasmiala som sa a vytrhla mu papier z rúk.

„Čo je tam napísané?“ spýtal sa ma podozrievavo.

„Heslo od môjho facebookového profilu.“

„Prečo ho predou mnou skrývaš?“

„Je to predsa moje heslo,“ ohradila som sa.

„Ak by si mi nič netajila, dala by si mi ho,“ zarazil sa Braden.

„Čo také strašné tam podľa teba robím, že to musíš vidieť?“ opýtala som sa rozjarene.